Camí de Baix de les Canals

Camí de les Canals

S'anomenen genèricament *camins de les Canals* a un conjunt de camins que es troben en la vessant nord-est de la muntanya de Montserrat. Aquesta part del massís, tal com senyala la guia *Montserrat. Itinerari* (1909), està dividida en graons d'uns 100 metres de desnivell. El primer de tot, el de més amunt, és el de la *Plana Vella* amb les *ermites de la Santíssima Trinitat, Sant Benet*, *Santa Creu* i *Sant Dimes;* el segon és on es troba el *monestir de Santa Maria* i la capella de *Sant Miquel*; el tercer hi ha la *roca dels Corbs,* part superior del *camí de la Santa Cova;* el quart l'integra l'*antic camí de la Santa Cova,* la part inferior de l'actual camí i la capella de la *Santa Cova;* el cinquè nivell el forma el *camí de les Canals (de Dalt)* dit també *camí dels Pins;* el sisè és el *camí de les Canals (de Baix)*, el setè són les *feixades d'oliveres* per on passa l'*antic camí de Collbató a Monistrol de Montserrat* i avui es troba la *carretera de Collbató a Esparreguera*. Fins aquí la referència de la guia *Montserrat. Itinerari*. Cal destacar que parla de dos camins relacionats amb *les Canals:* el de dalt anomenat com *camí de les Canals* (*de Dalt)* o *camí dels Pins* i el *camí de les Canals* (*de Baix*). El qual, com es diu en un altre lloc, era de més bon passar que el primer, el *camí dels Pins.*

Amb el terme les *Canals* s'indica les darreres vessants de la *serra Llarga*, just darrera de la *Santa Cova.* Per anar-hi hi ha havia, temps antics, dos camins des de *Monistrol de Montserrat*. Un camí que era conegut amb el nom de *camí de les Canals (de Baix).* Aquest camí, força bo, passava per sota les canals donava la volta i anava a sortir al *clot de la Bellasona* en l'indret nomenat el *Forat.* L'altre camí, relativament bé com l'anterior, passava pel graó de per sobre l'anterior i sortia al mig mateix de les canals on es trobava amb el *camí de la font de la Noguera*. I no anava més enllà, de tal manera que des d'aquest indret o bé es pujava al graó del damunt, on es troba la *Santa Cova,* o s'havia de baixar al *camí de baix de les Canals.*

A inicis del segle XX, 1909 el *camí de les Canals (de Dalt),* com diuen les cròniques del moment, no era massa bo. Per això es recomanava transitar pel *camí de les Canals (de Baix).*

Camí de baix de les Canals

Antigament, hi havia un camí que anava des de Monistrol de Montserrat fins a Collbató, pràcticament sense perdre alçada. L'origen d'aquest camí és incert. Hi ha indicis per pensar que era un camí construït per anar-hi amb animals de bast. Es té constància que va haver-hi un alcalde a *Monistrol de Montserrat* que protestà perquè no tenia cap camí útil per carruatges per anar a Collbató. Una altra interpretació és que fos un camí emprat per desplaçar-se a les múltiples feixes que solcaven aquesta vessant de la muntanya.

Originalment, tal com descriu la guia *Montserrat. itinerari* i el mapa de Joan Cabeza, el *camí de baix de les Canals* sortia de la *drecera de Monistrol* al començament de les anomenades *Girades* pràcticament en l'indret de la bifurcació d'aquest camí amb el *camí de dalt de les Canals.* Des d'aquest punt sortia el *camí de baix de les Canals* avançant en paral·lel amb el *torrent de l'Escuder* fins arribar quasi bé a la carreta anomenada, antigament la *carretera d'Esparraguera*, avui *C-55.* Abans d'arribar-hi girava quasi 90º en direcció sud. Aquest primer tram , avui està molt transformat pels canvis urbanístics de *Monistrol de Montserrat*. Aquestes diferencies són evidents si hom compara els mapes de Joan Cabeza i el de Ramon de Semir, o les descripcions d'aquest camí fetes per la *Revista Montserratina* i en Ramon Ribera. En cada un d'ells hi ha una important variació en el tram inicial. Avui, pot agafar-se el *camí de baix de les Canals*, tal com proposa Ramon Ribera, sortint del *carrer de sant Jeroni* de *Monistrol de Montserrat* al costat de la benzinera situada a l'entrada del poble al costat de la *carretera C-55*. A la part baixa d'aquest carrer hi ha soterrat el torrent de l'Escuder en el seu tram final abans d'abocar al riu Llobregat. Al capdamunt del carrer, s'agafa un corriol que amb pocs metres porta a al *camí de baix de les Canals* fàcilment identificable pel seu especial empedrat de lloses de grans proporcions. Aquest camí, abans anava cap el nord però ara ha quedat interromput per un bloc de cases de recent construcció. Caldrà agafar el camí en direcció sud-oest. El camí progressa seguint el traçat antic i avança durant bona estona per sota uns pals de fusta de llum o telèfon, i al costat d'uns marges de carreus i pedres força grans.

El camí progressa planejant vers el sud creua primer el *torrent del Soldat* i després el *torrent de l'Erola*. Torrent avall, entre unes canyes, hi ha la *font de l'Erola*. Avançar sense perdre cota o en lleugera baixada. Travessar un petit

torrent i seguir progressant fins el proper torrent que és el *torrent de Mullapans* en la *clotada de Mullapans* situada al peu del *Tossal de Mullapans*. Aquesta clotada encara avui són ben visibles les feixes enfilant-se muntanya amunt aturant-se al peu mateixa de les roques. A baix es veu la resclosa de Can Gomis i l'estació depuradora de Monistrol de Montserrat. Es segueix de forma planera, passant per damunt de la *Colònia Gomis,* pujada suaument entre oliveres per anar a travessar el *torrent de Santa Maria* i continuar avançant cap a l' est per sota la *font de la Cova*. Passat el torrent s'arribava al *camp dels Maduixers,* antigues feixes i avui esbarzers. Poc després arribava a un bosquet des on es tenia una magnífica vista del monestir de Santa Maria. El camí segueix avançant planerament entre un bosquet on hi ha les restes d'una barraca de camp. Després de travessar un canyissar, el camí està totalment perdut o engolit per la brolla. Es pot recuperar uns quants metres després de fer un flanqueig. Es continua per dins de bosc fins sortir-ne per desembocar a un esperó rocós amb molt bona vista del *monestir de Santa Maria.* Des d'aquest indret s'observa una barraca de vinya circular que queda ben a prop per damunt de la *carretera de Collbató*.

El camí continua planejant vers l'est i es passa al costat per un antic corral de notables dimensions i amb restes d'algunes parets. Després de la cruïlla amb un camí que he anomenat *camí del mig de les Canals* hi ha una petita baixada per travessar el *torrent de les Àligues* on hi ha la *font de l'Esquirol.* Petit aprofitament de l'aigua del torrent. En el mapa topogràfic de Ramon de Semir en aquest indret es dibuixa un camí ple de ziga-zagues que uneix aquest camí amb el que, a un nivell superior, va de la *Santa Cova* i *Collbató. Fins ara no s'ha trobat aquest corriol.* Aquest camí també està dibuixat en el mapa tridimensional que s'adjuntava al llibre *Guia de Montserrat* editat l'any 1943.

Després de la *font de l'Esquirol* hi ha una sua pujada per recuperar el nivell que es duia. Es creua la *canals d'en Pla* i a ma esquerra hi ha un corriol que permet baixar ràpidament a la carretera. Immediatament, el camí travessa el *torrent de l'Esllavissada* on hi ha la *font del Barraquer* molt ben indicada amb una pintada. És una font antiga feta amb tres lloses amb forma de barraca, En aquest indret Ramon de Semir indica dos corriols que baixen cap a la carretera, un abans d'arribar a la font, el que abans s'ha comentat, i un segon que aniria pel mateix *torrent de l'Esllavissada* que ell anomena *torrent de Vilumara.* El camí de baix de les Canals continua planejant cap a l'Est donant la volta per sota les *Canals* i girava per entrar al *clot de la Bellasona* i, un cop passat aquest indret, es troba

amb el *camí del forat* i pocs metres amunt s'arriba a la cruïlla amb el *camí de les Feixades que permet arribar al municipi de Collbató. Una altra possibilitat per anar a Collbató era baixar pel camí del Forat fins l'indret conegut com la Rabassa Morta i seguir pel camí del torrent de la Salut cap a Collbató.*

El *camí de baix de les Canals*, segons la guia *Montserrat. itinerari* de l'any 1909, era més transitable que el *camí de dalt de les Canals* i per això és considerava el més adequat per anar a l'indret de *les Canals*. Fins i tot, com s'ha esmentat abans, semblava que el seu origen era habilitar un camí per animals entre els municipis de *Monistrol de Montserrat i Collbató.* Paradoxalment, en l'actualitat és al revés. Avui, atesa la situació com es troba aquest camí, es pot caminar còmodament sortint de *Monistrol de Monistrol* fins el *torrent de Santa Maria*. No es recomanable transitar per la resta del *camí de baix de les Canals* cap a *Collbató*. Antigament es diria que només es pot transitar amb l'ajuda d'un pràctic, persona coneixedora del terreny i que ajuda a no perdre's. A més, hi ha una altra raó per no trescar per aquests camí. En les roques montserratines de l'entorn del *Cap de les Canals* hi tenen els nius espècies protegides i es millor, per polítiques de preservació d'aquestes aus, no alterar els àmbits de vida. Si es camina responsablement no es farà més soroll que el produït pel trànsit de la carretera o dels ferrocarrils, però l'ús massiu d'aquest camí, com comença a ser habitual a Montserrat, sí que alteraria les nidificacions d'aquestes parets.

Camí de Baix de les Canals format GPX

Camí de Baix de les Canals format KML